

VARGA ALBIN

Együttműködésen alapuló kezdeményezések a Szombathelyi Kistérségben

„CIMBURA” határtalan népművészet

A Kistérségi Munkaszervezet kezdeményezésére, közművelődési szakemberek, művészeti csoportok, önkormányzatok együttműködésével egy „Interreg IIIA program” kidolgozására került sor a szombathelyi kistérségben 2006 áprilisától.

Résztevők: Gencsapáti Község Önkormányzata
Gradisce Horvát Kulturális Egyesület
Táplánszentkereszt Önkormányzat
Vasszécseny Önkormányzat
Vép Nagyközség Önkormányzata
Szombathelyi Többcélú Kistérségi Társulás
Burgenlandi Magyarok Népfőiskolája
Musikverein Jugendkapelle Eberau

A projekt kiinduló helyzetként a határtérség közös kulturális hagyományaira épít, melyek részben ma is élnek, részben a határ megléte miatt az elmúlt évtizedekben elhanyagoltta váltak. Az eltérő fejlődés miatt megfigyelhető, hogy míg az osztrák oldalon a helyi, ill. nemzetiségi hagyományok és identitás megőrzése mind intézményi/szakmai, mind pedig pénzügyi téren jól kiépült, a magyar oldalon e területeken – néhány kivételtől eltekintve – csupán egyéni kezdeményezésekkel, szigetszerűen elhelyezkedő, leginkább egy-egy Művelődési Ház, vagy lelkes népművelő körül kialakult műhelyekkel, góccokkal találkozhatunk.

A projektben résztvevő települések közül csupán Gencsapáti és Szentpéterfa rendelkezik viszonylag jól kiépült ausztriai (kulturális) kapcsolatokkal. A jól szervezett hálózat és kapcsolatrendszer hiánya és az együttműködés rendszertelensége miatt jellemző az is, hogy mind szak-

mai, mind pedig közösségi és idegenforgalmi szinten meglehetősen ismeretlenek maradnak a már létező kezdeményezések is.

A projekt specifikus célja a közös kulturális örökség felelevenítése, az érdekelt szervezetek egymásra találásának segítése és a célközönség (turisták, helybeliek) érdeklődésének felkeltése. Ezzel – átfogó célként – hozzájárul az osztrák-magyar határ régió közös turisztikai potenciáljának kialakításához, fejlesztéséhez, a turisztikai kínálat bővítéséhez. A térségben újszerű módon egy olyan kulturális kooperációs hálózatot kívánunk létrehozni (részben a meglévő kapcsolatok kiterjesztésével és formalizálásával, részben új kapcsolatok alakításával), amely megalapozza a további együttműködést, lehetővé teszi a rendszeres, projekt-szintű kooperációhoz szükséges információcserét. Ezt két megközelítéssel próbáljuk elérni. A konferenciák a formális, szakmai kommunikációt, tapasztalatcserét és információ-áramlást segítik elő. A problémák/lehetőségek felmérésével könnyebbé válik a további együttműködéshez szükséges feladatok meghatározása és elvégzése. A fesztiválok ugyanezt teszik informálisabb keretek között. A résztvevők bemutatgatják tevékenységüket szélesebb közönség előtt; mindez a szakmán túl az itt élőket is bevonva, egy olyan „közönségigényt” generál, amely tovább erősíti az együttműködésre való késztetést.

Ennek elősegítésére három fő célt tűztünk ki:

1. A hagyományörzéssel, a helyi kulturális örökség megőrzésével foglalkozó intézmények és szakemberek tapasztalatcseréjének, valamint a rendszeres kapcsolatok kialakításának biztosítása, egy jól működő, határon átnyúló hálózat létrehozása.
2. A térség hagyományainak, kulturális örökségének a helyi közösségekben történő meg- és elismertetése, elősegítve ezáltal a helyi identitás megerősödését, a helyi közösségek aktívabb együttműködését a hagyományörzés területén.
3. A térség hagyományainak, kulturális örökségének szélesebb körben történő megismertetése, ezáltal a turisták számára is vonzó megállóhelyek létrehozása.

A fentieknek megfelelően 3 főbb célcsoportja van a projektnek: 1. A szakmai közösség: művelődési intézmények, hagyományörző együttesek, műhelyek vezetői, a területen működő civil szervezetek; 2. A helyi kö-

zösségek (összesen több, mint 11.000 lakos); 3. A térségbe utazni kívánó turisták.

A fenti célok érdekében a négy évszak jegyében négy népművészeti fesztivált és két szakmai (nyitó és záró) konferenciát kívánunk szervezni a magyarországi partner-településeken. A fesztiválokra fellépőként hívjuk meg a határtérség hagyományörző csoportjait, valamint az osztrák partner által ajánlott ausztriai magyar, horvát és osztrák művészeti együtteseket. Minden fesztivál alkalmával lehetőséget kívánunk nyújtani a térség kézműveseinek bemutatkozására is.

A két konferencia szűkebb fórumot biztosít a határ két oldalán dolgozó szakemberek számára a tapasztalatcserére, munkájuk bemutatására. A nyitó konferencia célja a problémák felvetése és áttekintése, a lehetőségek felmérése, a további munka meghatározása, egyfajta SWOT analízis kidolgozása. A záró konferenciára a szűkebb szakma mellett várunk pedagógusokat, oktatási vezetőket, helyi politikusokat is. Ennek célja a tapasztalatok összegzése, az eredmények bemutatása, az esetleges hiányosságok feltérképezése és kiküszöbölése, a további együttműködés kidolgozása.

Összegzés röviden:

Nem könnyű partnernek lenni. Az élet egyik területén sem persze, de ez a kultúra, a közművelődés területén sem egyszerű történet. Ma, amikor a pályázatok, stratégiák, koncepciók, pcm-ek (projekt ciklus menedzsmentek) korát éljük, nem könnyű partnernek lenni, mert bizony most még inkább *egymásra vagyunk utalva*.

Amíg a közművelődés, a kultúra szereplőivel kerülünk kapcsolatba, még csak-csak, de aztán valahogy más jelentés-tartalmakkal találkozunk. Paradigma váltás van-e nem tudom, de hogy minden struktúra mozgásban van, az biztos. Évek óta megfogalmazzuk helyünket, szerepünket a helyi, térségi, meg a nagy magyar társadalomban, de valahogy még mindig nincs egységes kép, elfogadottság, szakmai érdekérvényesítés, és még sorolhatnánk. Ha a helyi szereplő(k) hiteles(ek), és ügyekért kiállva is az tud maradni, ott marad intézmény, státusz, feladatellátás, ahol nincs ilyen, nem marad, vagy csak hamvaiban. Persze nem vagyok naiv, tu-

dom, hogy mennyire politikai kategória is vagyunk. Az egyik polgármester barátom szavait idézném:

„Egy kilométer aszfaltért – kollégáim zöme – bármit beáldozna”.

Egyémsra vagyunk utalva.. Most amikor egy új nyelvet tanulunk (pcm), amikor már nem kapunk forrást kis közösségekre, amikor minden MEGA lett, és csak térségi szereplőként kaphatsz elképzeléseidhez, hagyományaidhoz, szövődhez, énekeseidhez, táncosaidhoz, Szentkútadhoz támogatást: nincs mese: partnernek kell lenni. OK. Leszek, de ha ő nem akarja, és még azzal sem tudom meggyőzni, hogy így lesz aszfalt is, akkor mi a helyzet. Új nyelvet tanulunk: stratégiákat, programokat, projekteket készítünk ki így, ki úgy. A mi területünk talán a leginnovatívabb tud lenni, ha akar, a jelen helyzetben és struktúrában. Projekt koordinátor, asszisztens, menedzser, meg még sok más, ha van lehetősége be szállni az új hajóba. Mert ez bizony egy új hajó, nagy lehetőségekkel és forrással.

A projekt, amelynek a „CIMBURA-határtalan népművészet” nevet adtuk 9,5 millió Ft-os támogatást kapott, amely lehetővé teszi a fenti célok és programok megvalósítását.